

[Viggo Starcke.]

Der er en række enkelte punkter, som de andre ærede ordførere har omtalt; jeg skal ikke gentage, hvad de har sagt, jeg vil blot gerne henvise til den indledende slutningsakt, hvori der er aftrykt Sovjetunionens beklagelse af, at det ikke har kunnet lykkes at gennemføre en fordømmelse af masseudryddelsesmidlerne. Jeg tror, alle ønsker en fordømmelse af disse midler, men det er ikke nogen frugtbar tankegang, hvis man vil koncentrere sig om de masseudryddelsesmidler, som modparten er i besiddelse af. Fordømmelsen må, hvis den skal have betydning, omfatte alle aggressive våben og udryddelsesmidler.

I resolution 2 og andre steder i konventionerne tilrådes det, at der finder overvejelser sted om oprettelsen af et internationalt organ i mangel af en beskyttelsesmagt, og det kan vi fra vor side ganske tiltræde og tilskynde til.

I den 8. resolution findes der en række udtalelser, som er meget smukt formuleret. Jeg beder om tilladelse til et kort citat. Der står:

„Konferencen ønsker overfor alle nationer at forsikre: at det, da dens arbejde udelukkende er inspireret af humanitære mål, er dens inderlige håb, at regeringerne i fremtiden aldrig må se sig nødsaget til at bringe Genèvekonventionerne til beskyttelse af krigens ofre til anvendelse; at det er dens højeste ønske, at magterne, såvel store som små, stedse må nå frem til en venskabelig bilæggelse af deres uoverensstemmelser ved samarbejde og forståelse mellem folkene, således at freden bestandig må herske på jorden.“

God det er rigtigt! Dette, at konferencen udelukkende har været inspireret af humanitære mål, er vist rigtigt, og det er også smukt, men jeg synes, det er vigtigt at fremhæve, at humanisme ikke er nok. Vi kan ikke undvære den, men vi kan heller ikke nøjes med den. Det er vort håb og ønske, at arbejdet med de humanitære opgaver ikke må aflede opmærksomheden fra det vigtige problem, der ligger bagved, nemlig selve krigen. Det er vigtigt, at det humanitære arbejde gøres, men det er meget farligt, hvis det humanitære arbejde bidrager til at tilsløre det til grund liggende onde. Man kan måske her drage en parallel til de humanitære sociallove. Arbejdet med at udbygge og ordne de sociale love bedst muligt har været et meget værdifuldt arbejde, men det har i nogen grad afledt opmærksomheden fra det endnu vigtigere arbejde, som det er at løse selve fattigdommens årsagsproblem.

Det er blevet udtalt af en af de tidligere ordførere, at der i og for sig er noget paradoksalt i ideen bagved disse konventioner. Selve ideen at ville fredeliggøre krigen er en mærkelig ting. Men man må jo gøre sig klart, at selvom der er noget selvmodsigende deri, og selvom disse konventioner ikke vil blive efterlevet, vil de alligevel være til meget stor gavn for de mennesker, som er under deres beskyttelse, i de tilfælde, hvor konventionerne vil blive respekteret.

Fredeliggørelsen af krigen, mildnelsen, lindringen af krigen, er dog i virkeligheden en opgave, som rangerer langt bagved en række andre opgaver. Vigtigere end fredeliggørelsen af krigen er problemet at begrænse krige, som er i gang. Ideen bag den totale krig, sådan som den først er udformet af Clausewitz, og som har dannet det teoretiske grundlag for megen krigsfilosofi, har jo alligevel vist sig ikke helt at holde. På sine gamle dage vendte Clausewitz sig tildels selv mod sin egen logiske, konsekvente gennemførelse af sin krigsfilosofi. Der findes jo umiskendelige tegn op gennem historien på, at det faktisk er lykkedes at begrænse krige, som har været i gang. Med den beundring, som vi f. eks. nærer for de klassiske kulturfolk, grækerne og romerne, synes jeg alligevel, det er rigtigt at fremhæve, at deres form for krigsførelse var meget grusom og meget konsekvent. De ødelagde de byer, de erobrede, de massakrerede og udryddede befolkningerne fuldstændigt. På disse områder er der sket faktiske begrænsninger. I visse perioder har selve det, man kunne kalde omgangstone i krig, virket begrænsende, i sin tid udviklingen af ridderlighedsbegrebet, æresbegreberne og rent kyniske betragtninger som den, at det er en fordel ikke at myrde krigsfanger, fordi de kan indbringe løsepenge eller benyttes ved udvekslinger, og at det er af værdi ikke fuldstændigt at ødelægge det, man ønsker at erobre, men overtage det i mere eller mindre brugbar stand. Dertil kommer frygten for repressalier, således som det f. eks. er trådt umiskendeligt frem i giftgasproblemet. I sin tid i konflikten mellem Italien og Abessinien, da Italien havde giftgas, men Abessinien ikke havde den, blev den anvendt, hvorimod giftgassen under den anden verdenskrig, da begge parter havde den, ikke blev anvendt. På andre områder har man op igennem krigshistorien erfaringer for, at en magtbalance, en vis ligevægt tjener befolkningens interesse i retning af at begrænse krigen.

Men på samme måde som begrænsningen